

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

BERETNING

om

Gravmælet over Prof. R. RASK.

Udgivet

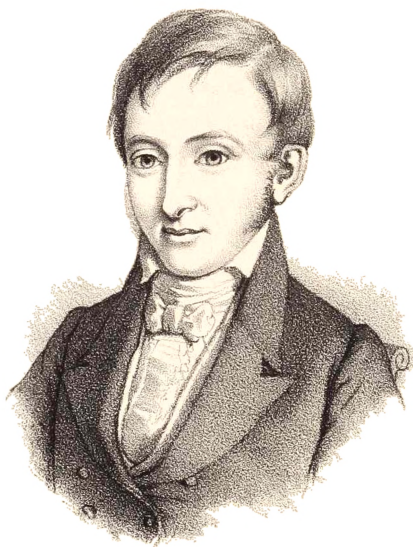
af

K. Gislason, **M. Hammerich,** **P. G. Thorsen,**
Cand. philos. Mag. art. Underbibliothekar.

(Med 2 Steentryk.)

Kjöbenhavn.

Trykt i Bianco Lunos Bogtrykkeri.

A. Bask

BERETNING

o m

Gravmælet over Prof. R. RASK.

Udgivet

af

K. Gislason,
Cand. phil.

M. Hammerich,
Mag. art.

P. G. Thorsen,
Underbibliothekar.

(Med 2 Steentryk.)

Kjöbenhavn.

Trykt i *Bianco Lunos* Bogtrykkeri.

For 3 Aar siden udstedtes følgende Indbydelse:

„De syv Aar, der nu ere forløbne siden Prof. *R. Rask* døde, synes ikke at have bidraget lidet til at forskaffe hans Fortjenester af Videnskab og Fædreland en fuldkomnere Erkjendelse. Mange, og ikke blot Yngre, gjøre hans Værker til Gjenstand for et grundigt Studium og stræbe at udbrede deres Resultater i videre Kredse.

Det er derfor naturligt, at man ønsker det Sted, hvor den afdøde Rasks Been ere gjemte, betegnet med et Monument, at hans Grav ikke længere skal være skjult iblandt de Manges, hvis Navn og Minde er død med deres Legemer.

Til dette Öiemed tillade vi Undertegnede os at opfordre til Deeltagelse og Bidrag. Vi anmode de af Rasks Disciple og Venner, der ville understøtte denne Plan, til snarest muligt at underrette een af os Undertegnede derom, for at en Generalforsamling (hvortil udenbyes Bidragende ville kunne indsende deres Erklæringer skriftligt) kan vorde sammenkaldt i det seneste kort efter Nyaar, at udnævne en Comitee til at bringe dette Foretagende til Udførelse.

Kjöbenhavn, den 14. November 1839.

P. G. Thorsen,

Underbibliothekar.

N. L. Westergaard,

Cand. philos.”

Denne Indbydelse udbredtes alene ad den private Vei. Da i Vinterens Löb saa mange Bidrag vare tegnede, at Foretagendet maatte ansees for sikkert, bleve Deeltagerne sammenkaldte til et Möde *d. 10. April 1840*. Her valgtes en *Comitee*, bestaaende af de tvende Herrer *Indbydere* og Mag. art. *M. Hammerich*, og der vedtoges, at Indbydelser skulde udgaae „til Rasks Venner og Disciple” ikke blot i Danmark, men tillige i Sverrig og Norge og paa Island, hvilket syntes overensstemmende med den Mands Anskuelse, hvis Minde man vilde hædre.

For at fremme Sagen i Naborigerne henvendte Comiteen sig til følgende Videnskabsmænd, paa hvis Deeltagelse den troede at turde gjøre Regning: Rigsantikvar Mag. Hildebrand i Stockholm, Prof. Mag. J. H. Schröder i Upsala, Adjunkt Tullberg i Lund, Prof. C. A. Holmboe og Prof. P. A. Munch i Christiania og Stiftamtmand Christie i Bergen. Til disse Herrer oversendtes et Antal Exemplarer af ovenstaaende Indbydelse med Anmodning om at udbrede disse i deres Kreds og i Sommerens Löb gjennem Dagbladene lade andre mulige Deeltagere gjøre opmærksomme paa Sagen samt indkalde Bidragene. De fra Adjunkt Tullberg, Prof. Holmboe og Prof. Munch tilsendte Bidrag findes anførte i Regnskabet. Fra de andre Herrer indløb intet Svar. I Tidsskriftet Skirnir indrykkes Indbydelse til Island, hvorfra der først det følgende Foraar kunde ventes Svar. Gjennem de betydeligere Dagblade her i Landet bleve de, hvem Foretagendet endnu maatte være ubekjendt, underrettede derom.

Paa den næste Forsamling *den 23. April 1841* aflagde Comiteen Beretning om disse Bekjendtgjørelser og fremlagde Listen over de Bidragende, en foreløbig Plan til Gravmælet (med Tegning af Bygningsinspecteur Bindsböll), et Overslag over de nødvendige Udgifter samt Forslag om Anvendelsen af det mulige Overskud. Forsamlingen bifaldt Comiteens Indstillinger. Da Cand. Westergaard udtraadte paa Grund af en forestaaende Udenlandsreise, valgtes i hans Sted Cand. philos. **K. Gislason**.

Inden Vinteren samme Aar var Grundvolden muret. Men ved flere tilstødende Omstændigheder blev Steenhuggerarbeidet forsinket, og *først i Juli 1842* stod Gravmælet færdig opreist paa sin Plads.

Da man saae sig om efter et Middel til paa en kunstnerisk Maade at betegne Prof. *Rasks* litterære Personlighed, syntes hverken de bekjendte Mythologier eller overhovedet den vedtagne Billed-Symbolik at tilbyde noget saadant Middel, idetmindste ikke uden at gjøre langt større Fordringer, end der kunde opfyldes med de Pengemidler, der vare forhaanden. Derimod opstod den Tanke at antyde Sprogforskeren ved en Sammenstilling af de forskjelligste Bogstavtegn, henhørende til Sprog, om hvilke hans Studier især havde dreiet sig, og at characterisere hans Personlighed ved Sætninger i disse Sprog. Man valgte til den

Ende *Arabisk, Sanskrit, Islandsk med Runeskript og Dansk i Facsimile af Rasks egen Haandskrift*. Hans rastløse Flid, hans lyse Blik og klare Fremstilling, hans Begeistring for Sprogvidenskab, hans Kjærlighed til Fædrelandet, disse Charactertræk søgte man at udtrykke ved følgende Tankeprog:

Sanskrit: नास्त्युद्यमसमो वन्द्यः कुर्वन्ति नावसीदति ॥

o: *Der gives ingen Ven, som kan ligned med Virksomhed: hvo der arbejder, synker ikke hen.*

(Af Bhartriharis Tankeprog Nīṭīcat. 74.)

Arabisk: الحق ابلج والباطل لجلج

o: *Sandheden er klar, men det Falske er dunkelt.*

(Af Meidani's Ordsprog ed. Freytag I. 369.)

Islandsk: 17 . 0N . N11T . 7N17#Y11 . N1R1 . 1 . 7R#0N17 . 01 . 117 . 0N . 111A . 1117N1A . 11 . 1111 . 0# . 171 . 11 . *111A . 0111 . 1117N.

(Saaledes har man i Runer udsat den Yttring, der forekommer i Kongespeilet: „ef þú vilt fullkominn vera í fróðleik, þá nem þú allar tungur, — en tyn þó eigi at heldr þinni tungu.“)

o: *Vil du være fuldkommen i Kundskab, da lær alle Tungemaal, men glem dog ikke dit eget!*

(Kongesp. Udg. S. 23.)

Dansk: Sit Fædreland skylder man Alt hvad man kan udrette.

(Af et Brev fra Rask i Anledning af en Kaldelse til Edinborg, hvilken han afslog.)

I en Fordybning midt imellem disse Indskrifter er anbragt en fladt ophøiet Urne, hvorpaa læses med romerske Bogstaver:

RASMUS RASK.

FØDT I BRÆNDEKILDE D. 22. NOVBR. 1787.

DØD I KØBENHAVN D. 14. NOVBR. 1832.

Øverst paa Stenen, umiddelbart under de mauriske Forziringer og med Indfatning i samme Stiil, staaer den arabiske Indskrift; paa Foden af Stenens øvre Halvdeel Sanskrit-Indskriften. Foroven og paa begge Sider er Fordybningen indfattet af Runerne, og inde i den paa en Plade over Urnen læses i Facsimile de danske Ord. Medens de fleste Betragtere i de andre Linier kun ville see fremmede Bogstavtegn, vil denne Linie være dem forstaaelig.

Alle Indskrifter ere sort anstrøgne. Stenens nedre Halvdeel er glat. Det er en Bremer-Sandsteen af guulgraa Farve, 4 Alen høi, (og 1 Fod i Jorden) 1 Alen 7 Tommer bred; den hviler paa en muret Grundvold af 1100 Muursteen (foruden Kampesteen). Bag Mindesmærket ligger Graven; ved Gangen,

halv foran det, staaer en Riisbög. Gravstedet er paa Assistents-Kirkegaard, Frue Sogn, ved Muren til Venstre, Nr. 24.

Steenhuggerarbeidet er udført i Hr. Schellers Værksted. Herr Bygnings-inspecteur *Bindesböll* skyldes Gravmælets skjöne architectoniske Behandling. For den uvederlagte Opoffrelse af Tid og Kræfter, hvormed han ikke blot har givet Tegning og Anviisning til Arbeidet, men ogsaa ledet dets Udførelse og Opstilling, frembærer Comiteen ham i alle Deeltageres Navn sin bedste Taksigelse.

Den medfølgende steentrykte Afbildning af Gravmælet er udført efter en Tegning af Theatermaler Christensen. Portrættet er tegnet paa Steen af Herr Monies, med et Par opgivne Smaaforandringer efter det eneste, desværre høist tarveligt udførte Portræt, der gives af Rask (i hans Udg. af den ældre Edda, Stockh. 1818); man troede ikke at burde forsømme Leiligheden til, medens den Afdödes Ansigtstræk endnu ere i Manges Erindring, at forsöge, hvorvidt et Portræt af ham kunde lykkes. De tvende Stene, hvorpaa Tegningerne ere udførte, henligge indtil videre i Steentrykkerierne. Muligviis vil der ved Salg af de tiloversblevne Aftryk eller paa anden Maade indkomme saa Meget, at man kunde tilkjöbe sig dem; i saa Fald önskede man dem i Universitetsbibliothekets Eie.

Udgifterne

have været følgende, efter Regningerne:

1. Fra Hr. Bohn, for Tilladelse til at oprette Monumentet paa Gravstedet (for de 11 Aar, paa hvilke samme er tilskjödet)	4 Rbd. 38 Sk.
2. Fra Hr. Schaper, for Fundamentet (hvortil er brugt 1100 Muursteen, 9 Tönder Kalk, o. s. v., og andre Udgifter derved), i alt	32 — 42 —
3. Fra Hr. Scheller, for selve Monumentet, (for Stenen 150 Rbd., Bogstavernes Udhugning 35 Rbd., Transporten og Opsætningen med Tillæg af Bly 15 Rbd.) i alt	200 — " —
4. Fra Hr. Christensen og Bings & Ferslevs lithogr. Etablissement, for Monumentets Afbildning, (for Haandtegningen 15 Rbd., for Lithographeringen 15 Rbd., for Afstrykningen med Tillæg af Papir til 300 Expl. 24 Rbd.)	54 — " —
5. Fra Hr. Monies og Bærentzens lithogr. Etablissement, for Udførelsen af Portrættet, (for Lithographeringen 20 Rbd., for Trykningen o. s. v. af 250 Expl. 10 Rbd.)	30 — " —
6. Fra Hr. Bianco Luno, for Trykning af 200 Exemplarer af Beretningen.....	20 — 48 —
7. For Indbinding af Beretningen, og til adskillige Smaa udgifter.....	10 — " —
	351 Rbd. 32 Sk.

Liste over de Bidragende.

Danmark.

Kjöbenhavn: *)

	Rbdr.
Alberti, K. K., Cand. jur.....	1
Allen, C. F., Cand. theol.....	1
Barfod, F., Student.....	1
Bauditz, A., Cand. philos.....	1
Blicher, P., Cand. theol.....	1
Borgen, V. A., Institutbestyrer.....	2
Bröchner, H., Cand. philos.....	1
Bröndsted, Geheimelegationsr., Professor..	5
Delbanco, V., Cand. jur.....	1
Engel, Cand. theol.....	1
Engelstoft, Conferentsraad, Professor.....	5
Gundorph, F., Cand. theol.....	1
Hagerup, Cand. theol.....	1
Hammerich, M., Mag. art.....	5
Høxbro, Sofus, Stud. theol.....	2
Höyen, Professor.....	2
Jensen, P. L., Stud. theol.....	1
Jessen, J. E., Cand. jur.....	2
Kamphövener, Botanist.....	1
Kragh, P. H., Cand. theol.....	1
Krarup, N. B., Dr. philos.....	2
Kruger, M., Cancellisecretær.....	5
Kühnel, D., Stud. philol.....	1
Larsen, L. C., Cand. jur.....	1
Levin, J. Cand. philos.....	1
Licht, Cand. theol.....	1
Madvig, Professor, Dr.....	4
Magnusen, F., Etatsr. Geheimearchivar.....	10
Müller, C. F., Cand. theol.....	1
Ostermann, Adjunkt.....	3
Petersen, N. M., Prof. Registrator.....	4
Rafn, Etatsraad.....	10
Rosing, S., Cand. theol.....	1
Rung, F., Cand. philos.....	1
Sejdelin, P., Stud. philol.....	1
Selmer, Cancelliraad, Contoirchef.....	2
Sommer, Oberstlieutenant.....	1
Sommer, C., Stud. med.....	1

Tilsammen 86

Rbdr.

Transport 86

Thorsen, P. G., Underbibliothekar.....	5
Thaarup, C., Adjunkt.....	1
Tregder, P. H., Mag. art.....	5
Tscherning, Captain.....	2
Warming, P. H., Stud. polytech.....	1
Wedersö, Kongl. Fuldm.....	1
Werlauff, Conferentsraad, Professor.....	4
Westergaard, N.L., Cand. philos.....	5

Sorö:

Bredsdorff, Lector.....	1
Hansen, C. A., Adjunkt.....	2
Hauch, Dr. Lector.....	2
Henrichsen, Mag. Lector.....	2
Hjort, Dr. Lector.....	2
Ingemann, Lector.....	2
Monrad, Cand. theol, const. Adj.....	2
Rothe, Aug., Lector.....	2
Sommer, Dr. Sognepräst.....	1
Steenstrup, const. Lector.....	5
Wegener, Dr. Lector.....	2
Waage, Dr. Director.....	2

Andre Steder i Danmark:

Becher, M. T., Cand. theol., i Lyngby.....	1
Bindesböll, Sognepräst, i Nakskov.....	1
Binzer, Cand. theol., Seminarie lærer, i Jællinge, Ribe Stift.....	2
Birch, Overlærer, i Vordingborg.....	2
Bjerregaard, Consistorialraad, Sognepräst, i Hjermind, Vib. Stift.....	2
Clod, Adjunkt, i Nakskov.....	2
Estrup, Etatsr., til Kongsdal i Sjælland.....	5
Fogtmann, Dr., Biskop, i Aalborg.....	5
Gudmundsen, Sognepräst, i Gloslunde paa Lolland.....	2
Hansen, Overlærer, i Ribe.....	20
Johnsson, Etatsr., i Middelfart, udn. til Amtmand i Islands Nord- og Öster-Amt.....	5

Tilsammen 182

*) Anm. De sig i Kjöbenhavn opholdende Herrer Islændere, der have tegnet sig for Bidrag, ere anførte nedenfor under Island.

	Rbdlr.
Transport 182	
Köster, Apotheker, Stænderdep., i Randers 1	
Levensen, const. Adjunkt, i Horsens..... 1	
Lyngbye, Katechet, i Aarhus	1
Möhl, Sognepræst, i Ølstykke i Sjælland ..	2
Möller, Forvalter, paa Lolland	2
Næsted, Sognepræst, i Kippinge paa Falster 1	
Rask, H. K., Sognepræst, i Nidløse i Sjælland 5	
Schjønning, Provst, Consistorialr., i Randers 2	
Schjötz, O. M., Sognepræst, i Hasle i Sjælland 4	
Sejdelin, Apotheker i Skanderborg..... 3	
Sejdelin, Cand. pharm., i Skanderborg ... 1	
Ström, V., Cand. theol., i Fyn..... 1	
Thorup, E., Cand. theol., const. Adj. i Ribe 1	
Thaarup, M. R., Sognepræst i Hundborg, Aalborg Stift	2
Timm, Overauditeur, i Randers..... 1	

Sverrig.

Thestrup, E. A., Kontraktspost, i Skaane	6 R. 2 ½ Bc.
Tullberg, H. K., Adj. i esterl. språken i Lund, utn. kör- koherde i Slågarp, (i Skaane)	10 R. Bc.
	16 R. 2 ½ Bc. = 11.2 ½

Norge.

Holmboe, C. A., Professor, i Chri- stiania.....	2Spd.
Keyser, R., Professor, i Chri- stiania.....	2Spd.
Stockfleth, Niels Vibe, Pa- stor, i Finmarken.....	5Spd.
	9Spd.
÷ Porto for 2 Breve	52 ½
	8Spd. 68 ½ = 15.2 ½
Nissen, Hartvig, Stud. philol., i Christiania 2	
	Tilsammen 238.4 ½

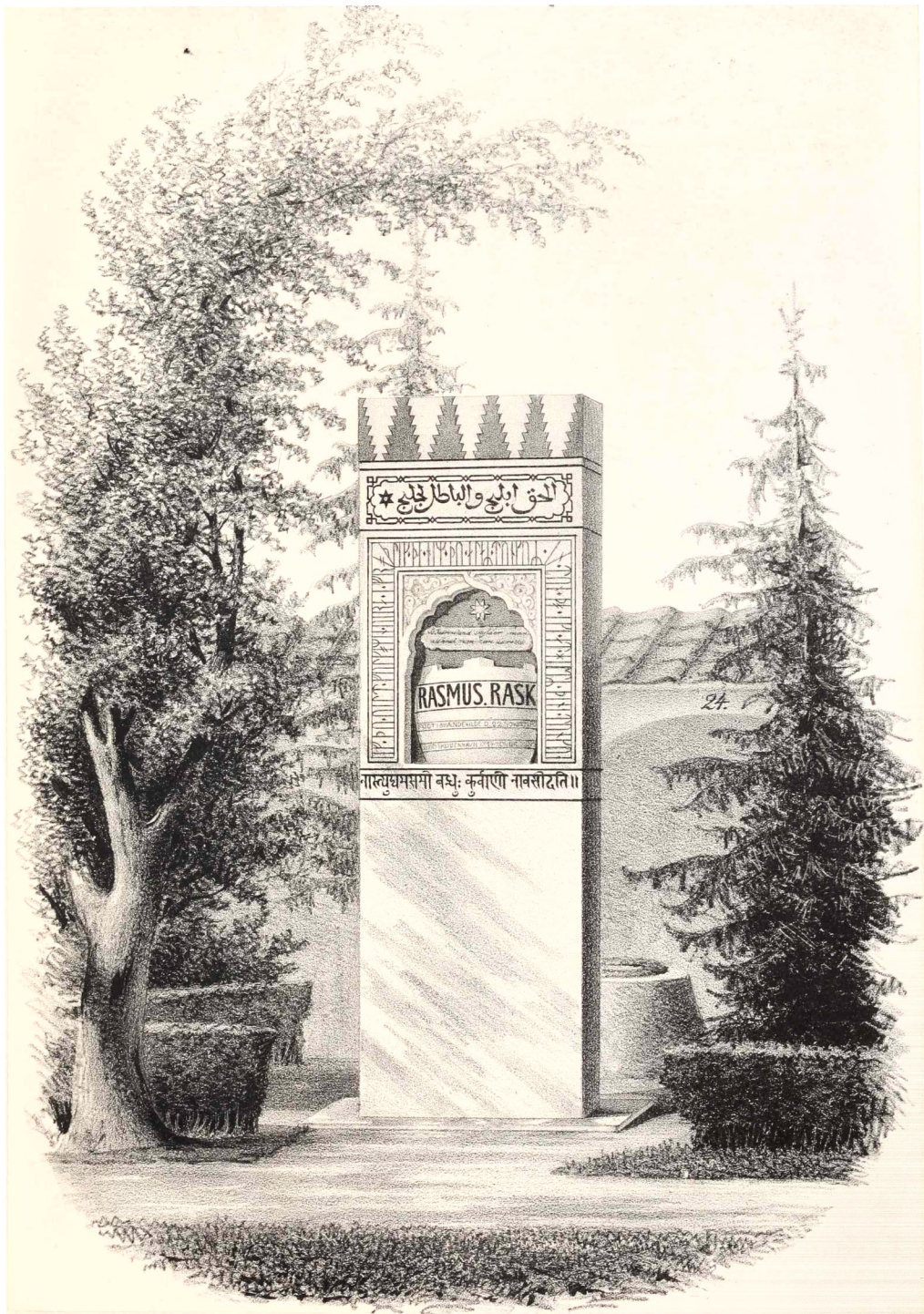
Island.

	Rbdlr.
Transport 238.4 ½	
Bjarni Sivertsen, Stud. philol. (i Kbh.) 2	
Brynjólfur Pétursson, Cand. jur. (i Kbh.) 1	
Brynj. E. Wiium, i Eskefjord	2
Chr. Christjánsson, Cand. jur..... 2	
Eggert Briem, Cand. jur. 1	
Eggert Jónsson, Districtschirurg, i Öfjörd 10	
Gísli Hjálmarsson, Stud. med. (i Kbh.) 2	
Gísli Magnússon, Stud. philol. (i Kbh.) 1	
Guðm. E. Johnsen, Stud. theol. (i Kbh.) 1	
Grímur Þorgrímsson, Cand. philos. (i Kbh.) 2	
Halldór Jónsson, Provst, Sognepræst.... 2	
Halldór Sigfússon, Cand. philos. 1	
Hallgrímur Jónsson, Sognepræst..... 1	
Hannes Árnason, Stud. theol. (i Kbh.) 1	
Jens Sigurðsson, Stud. theol. (i Kbh.) 1	
Jóhann Halldórsson, Cand. philos. (i Kbh.) 1	
Jón Björnsson, Sognepræst..... 1	
Jón Hjaltalin, Dr. Med., Bataillonschirurg 2	
Jón Íngjaldsson, Sognepræst..... 1	
Jón Pétursson, Cand. jur. 1	
Jón Sigurðsson, Cand. philos., arnamagn. Stipendiari (i Kbh.).....	2
Jón Sigurðsson, Stud. theol. (i Kbh.).. 1	
J. P. Havsteen, Cand. jur. (i Kbh.)... 1	
Konráð Gíslason, Cand. philos., arnamagn. Stipendiari (i Kbh.).....	2
Magnús Eiríksson, Cand. theol. (i Kbh.) 2	
Magnús Hákonarson, Cand. philos..... 1	
Oddgeir Stephensen, Cand. jur. (i Kbh.) 1	
Ólafur Pálsson, Cand. theol. 1	
Páll J. Matthiesen, Kapellan	2
Páll Melsted, Cand. philos. 2	
Pétur Pétursson, Lic. theol., Provst, Sog- nepræst.....	2
Sigurður Melsted, Stud. theol. (i Kbh.) 1	
S. B. C. P. Th. Thorlacius, Stud. jur. (i Kbh.) 2	
Stefán Pálsson, Kapellan	2
Vigfús Erichsen, Cand. jur. (i Kbh.) . 5	
Vigfús Thorarensen, Exam. jur. 1	
Þorsteinn Jónsson, Cand. philos. 1	
Þorsteinn Jónsson, Stud. jur. (i Kbh.) 1	
Den kjøbenhavnske Afdeling af det islandske litterære Selskab.....	50

Udenfor Norden.

Abel, Diaconus, i Würtemberg	2
Cleasby, R., Esq., i London.....	5

Totalsumma 361 R. 4 ½

النق ابله والباطل فليج *

RASMUS RASK

नास्त्युद्यमसमी बन्धुः कुनीणि नावसोदति ॥

